

ارز دولتی؛

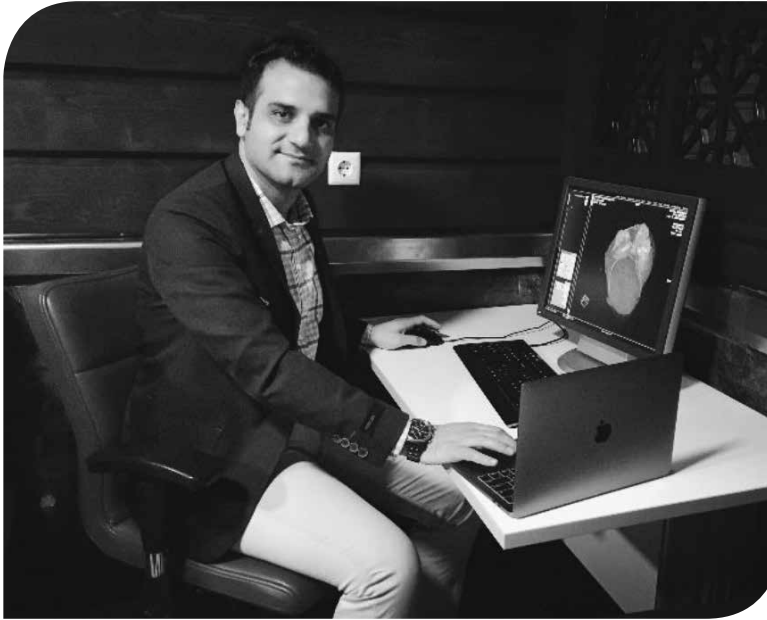
چاقویی دولبه برای آزمایشگاهیان - بخش ۲

در شماره قبل، اولین لایوماهنامه تشخیص آزمایشگاهی در خصوص چالش های اقتصادی حوزه علوم آزمایشگاهی را خواندید. مهمان این لایو اختصاصی دکتر عمادالدین حسینی تودشکی، مخترع، مشاور و مدرس در حوزه های کارآفرینی، مدیریت و کسب و کار بود که بخش دوم این گفتگو را در این شماره می خوانید.

وی در ادامه افزود: با این حال چالشی نیز در این زمینه وجود دارد و آن اینست که با حذف ارز دولتی، اگر بیمه ها این افزایش تعرفه را ساپورت نکنند، بیشترین صدمه به بخش هورمون شناسی آزمایشگاه ها وارد خواهد شد، چرا که ما در بخش هورمون شناسی، شرکت هایی داریم که کیت های تشخیصی را تولید می کنند و در واقع از لحاظ تولید کیت الایزا خود کفا هستیم. البته ناگفته نماند که اگر ارز دولتی حذف شود، تولید کیت های داخلی نیز دچار مشکل می شود، چرا که شرکت تولید کننده مجبور است مواد اولیه را با ارز نیمایی وارد کند و هزینه تولید همین کیت داخلی ممکن است دو یا سه برابر شود، در نتیجه برای تولید کننده های داخلی، مقوله صادرات بسیار جذاب تر از بازار داخلی مطرح خواهد شد. دکتر حسینی ادامه داد: ما در حال حاضر، ۱۰ نوع ارز دولتی داریم که یک مدل همان ارز ۴۲۰۰ تومانی است که در سال ۹۷ به کالاهای اساسی از جمله گندم، شکر و دارو اختصاص داده شد، البته بعدها این ارز از شکر حذف شد. نوع دوم همان ارز نیمایی هست که وارد کنندگان و صادر کنندگان و صرافی ها نیازشان را برای واردات و صادرات از آن طریق تامین می کنند که به آن ارز بازرگانی نیز می گویند. مدل دیگر ارز سامانه ثنا است که سامانه ای است که صرافی ها در آن عضویت دارند و میانگین نرخ خرید و فروش خود را در آن ثبت می کنند. مدل دیگر ارز بازار آزاد است که هر چند رسمیت ندارد، ولی از ارز ثنا ارزش بالاتری دارد.

دراقتصاد آزمایشگاه مبحث پرتست اهمیت ویژه ای دارد، بصورتی که هر چقدر تعداد تست ها برای هر سرفصل خدمات آزمایشگاهی جذب می شود، پرتست آن نیز کمتر می شود. دکتر حسینی در این باره گفت: در چند سال اخیر تعداد زیادی از آزمایشگاهیان از روش های دستی به روش اتوماتیک تغییر روش دادند، در نتیجه میزان خطاهای تشخیصی به حداقل رسید و به تبع آن کیفیت جوابگویی آزمایشگاه ها نیز افزایش یافت، ولی متأسفانه وقتی تعرفه سه برابری حذف شد، آزمایشگاه ها دوباره دستگاه های اتوماتیک را کنار گذاشتند و به همان روش دستی روی آوردند. روشن است که با این شرایط، هم در حق مریض اجتهاف می شود و هم آزمایشگاه ها و به تبع آن نظام سلامت دچار مشکل می شود.

در واقع، حذف ارز دولتی و واقعی شدن تعرفه خدمات آزمایشگاهی حسن دیگری دارد و آن این است که در بعضی موارد پزشکان چندین صفحه آزمایش برای بیمار تجویز می کنند که شاید تعدادی از آنها واقع ضرورتی نداشته باشد، ولی زمانی که تعرفه آزمایش ها افزایش یابد، پزشکان نیز ترجیح می دهند که فقط آزمایش های مهم و مورد نیاز را تجویز کنند و از تست های بیهوده و غیرضروری دوری جویند و ادامه همین رویه، این به نوعی به اقتصاد سلامت کشور کمک کرده و در بسیاری از هزینه های سیستم سلامت، صرفه جویی کلانی صورت خواهد گرفت.

وی در ادامه اظهار داشت: نوع بعدی ارز، ارز مکانی نامیده می شود، مانند دلار هرات، دلار مشهد، دلار سلمانیه، دلار فردوسی و غیره... به لحاظ مکانی مناطقی که به مرز نزدیک هستند، در آنجا نرخ ارز پایین است. ما همچنین ارز مسافرتی و ارز صرافی ملی را داریم که متعلق به بانک است و در حقیقت به مدل ارز بانکی بوجود آمده است، لذا زمانی که ارز چند نرخی می شود، طبیعتاً فساد زا است، از همین رو گاهی ابتکاراتی انجام می دهند؛ به عنوان مثال یک بازار متشکل ارزی تشکیل شده که توسط آن در بازار سرمایه، ارز به صورت عرضه و تقاضا نرخ تعادلی خود را تعیین کند، البته این روش همیشه جوابگو نیست، چرا که اصولاً زمانی که ارز تک نرخی نباشد، مشکلات عدیده ای بوجود می آید، در نتیجه بهترین راه حل، حذف ارز دولتی است که باید چالش های مربوط به آن هم مدیریت شود و بیمه ها ساپورت کنند.

دکتروتودشکی اضافه کرد: به نظر می رسد که بهترین راه حل این مشکل، ساپورت بیمه ای است؛ به عنوان مثال برای وارد کردن مواد اولیه جهت تولید کیت های تولید داخل، ارز تخصیص داده شود و کیت های وارداتی حذف شود، ولی همین روال نیز فساد زا است، لذا بهترین راه حل این است که برای برخی از بیماران که نیازمند تست هایی نظیر مثل تومور مارکرها که دارای هزینه های بالا هستند، ارز دولتی تخصیص داده شود.

وی ادامه داد: بنده در سال ۹۳ از اولین گروه هایی بودم که آزمایشگاه فول ربیاتیک را در مجموعه شرکت راه اندازی کردم. جای تاسف است کشوری که

کم کم داشت به مرحله ای می رسید که بالاترین کیفیت را ثبت کرده و دقت جواب ها را به صفر رساند و نظام کنترل کیفی را بهینه کند، هم اکنون به خاطر مسائل ارزی و مشکلات اقتصادی، در جهتی به حرکت افتاده که تست هایی را که به سلامت و جان بیمار بستگی دارد، با کیت بی کیفیت انجام می دهد و جان بیماران را به خطر انداخته است.

وی در پاسخ به این سوال ماهنامه که آیا بر نحوه توزیع، تولید، واردات و صادرات نظارت میشود؟ اظهار داشت: خوشبختانه اداره کل تجهیزات پزشکی و مخصوصاً بخش نظارت بازرسی در این زمینه زحمات زیادی کشیدند، با این وجود از آنجایی که اداره کل تجهیزات پزشکی در کشور ما مجری است و در حقیقت، زیر مجموعه سازمان غذا و دارو است و نقش حاکمیتی چندانی ندارد، در نتیجه هرآنچه را که تصمیم گرفته شده، اجرا می کند.

البته اداره تجهیزات پزشکی

برای افزایش سوددهی شرکت ها و آزمایشگاهیان، می تواند مسائل بروکراتی و کاغذ بازی را کم کند. مثلاً برای آی آر سی (IRC) سختگیری را کم کند و کارهای دستی را اتوماتیک کند. البته همین الان هم اداره کل زحمات زیادی می کشد ولی در شرایطی که ارزی وجود ندارد، چطور می تواند کمک کند. با این وجود، اداره کل تجهیزات پزشکی در سال های اخیر، سیستم مدیریتی خوبی از خود نشان داده، وگرنه ما به لحاظ کمبود کیت ها و دستگاه ها خیلی به مشکل برمی خوردیم. در سال ۱۴۰۰ نیز بیشترین مشکل حوزه تجهیزات آزمایشگاهی در خصوص ارز، مربوط به سیاست حجمی و سهمیه بندی ارز بود.

حسینی تودشکی در پاسخ به این سوال خبرنگار ما که به عنوان مشاور اقتصادی اداره کل تجهیزات پزشکی و عضو انجمن متخصصین تجهیزات پزشکی چه راهکاری در این زمینه پیشنهاد می دهید، گفت: وظیفه من به عنوان عضوی از این

جامعه آزمایشگاهیان، همانا برگزاری گفتگوهای زنده و صحبت های فردی در جهت حل مسائل است که در برخی زمینه ها کارساز خواهد بود، ولی در مواردی هم نقش تصدی گری و حاکمیتی بسیار سنگین تر هست و کار زیادی نمی توان پیش برد؛ به عنوان مثال در بسیاری از موارد، وقتی شورای عالی بیمه تصمیم می گیرد تا تخصیص تعرفه کمی لومینسانس را حذف کند، آزمایشگاه هیچ کاری نمی تواند انجام دهد. یا روش اتوماتیک را باید کلا حذف کند، یا تعطیل شود و یا نیروها را تعدیل کند و با روش دستی به فعالیت ادامه دهد.

ما صرفا از جنبه آگاهی بخشی می توانیم صحبت کنیم، ولی هیچ راهی برای جلوگیری از حذف نکردن ارز دولتی و رانت در پیش روی ما نیست. به نظر می رسد که تنها راه ادامه فعالیت آزمایشگاه ها، ساپورت بیمه ها و شرکت های بیمه ای است تا شرکت های تجهیزات آزمایشگاهی بتوانند خود را سرپا نگه دارند.

به عبارتی روشن تر من فقط می توانم در بازنگری استراتژی ها و اصلاح آنها کمک رسان باشم. متاسفانه ما در چند سال، آزمایشگاه ها و تجهیزات آزمایشگاهی زیادی را از دست دادیم و در وضعیت کنونی، حذف ارز دولتی و ساپورت بیمه ها و روش های نوین آزمایشگاهی، اولین تبعاتش دامن گیر بیمارزان است که باید همه دست به دست هم بدهیم تا بتوانیم بیمه را متقاعد کنیم.

متاسفانه باید بگویم که در حال حاضر بسیاری از وسایل کنترل ها و کالیبراتورهایی که برای مطمئن شدن

سخت شدن شرایط تخصیص ارز، بسیاری از آزمایشگاهیان را وادار می کند تا نیازهای خود را از بازار آزاد تهیه کنند

از جواب تست، مورد نیاز است دیگر وارد نمی شود. تا حد زیادی بیزینس آزمایشگاه ها وابسته به قاچاق است و بسیاری از دستگاه هایی که در آزمایشگاهها مورد استفاده قرار می گیرد، از طریق قاچاق وارد شده و به نوعی نیاز مملکت را تامین می کند. از سوی دیگر کالاهای قاچاق معمولا فاقد برچسب اصالت است و کسی نمیداند که تاریخ تولید انقضا درست است یا نه؟ روشن است که در چنین وضعیتی چه بلایی بر سر سیستم سلامت جامعه میاید.

چیزی که هم اکنون در برخی مراکز درمانی مشاهده می شود اینست که مسئولین فنی بعضی اوقات اصلا جواب آزمایش ها را امضا نمی کند و اینکار را سوپروایزر انجام می دهد و مسئولان فنی اصلا داخل فضای کلینیکال نمی شود، در صورتیکه این وظیفه مسئول فنی است که تک تک

جای تاسف است کشوری که در مرحله ثبت بالاترین کیفیت جوابدهی در بخش آزمایشگاهی بود، هم اکنون به خاطر مسائل ارزی و اقتصادی ناچارا، تست های مهم را با کیت بی کیفیت انجام می دهد و جان بیماران را به خطر انداخته است

کیت ها را کنترل کند و به نظر می رسد که در چنین شرایطی لازم است که بخش های نظارتی تقویت شود.

همچنین در بازار امروز کشور ما هم اتفاقات دردناکی در حال وقوع است. در وضعیت همه گیری کرونا گاهای بیمارزان و نزدیکان آنها داروی مورد نیاز بیمار خود را از سرناچاری از بازار سیاه دارو تهیه می کردند و گاهای میلیون ها تومان بابت چنین داروهایی هزینه پرداخت می کردند که بارها مشاهده شد داروی اصلی داخل جعبه نبوده و دارو عوض شده بوده، یا اصولا تاریخ مصرف دارو به اتمام رسیده بود و همین اتفاق، باعث فوت بسیاری از بیماران شد!

وی خاطر نشان کرد: روشن است که فقدان ارز، تحریم و بحث تخصیص دلایل عمده ایجاد چنین وضعیتی در کشور ماست و سخت شدن شرایط تخصیص ارز بسیاری از آزمایشگاهیان را وادار می کند تا نیازهای خود را از بازار آزاد تهیه کنند. من امیدوارم که حداقل شرکت های بیمه به فکر بیافتند و چاره ای برای حل این مشکلات اندیشه کنند، البته بیمه ها هم درد دل های خودشان را دارند. آنها هم بارها اظهار کرده اند که بسیاری از مراکز درمانی، نسخه غیرواقعی برای بیمه ها می فرستند، یعنی نسخه اضافی را از دفترچه مریض جدا و مهر کرده، سپس از بیمه ها می خواهند که پول چنین نسخه ای را پرداخت کنند.

بنظر من تنها راه حل این مشکل فقط و فقط آی تی و الکترونیکی کردن سلامت و حذف دفترچه از پروسه خدمات درمانی است تا جلوی فساد بیش از این گرفته شود.